

ועדת משמעת לפי סעיף 35 לחוק הפסיכולוגים התשל"ז 1977

כ"ג ניסן תשע"ה
12/4/15

בעניין שבין :-

התובע:- מר יונתן ברג, עו"ד, ב"כ היועצת המשפטית למשרד הבריאות

- נגד -

הנאשם -

פסיכולוג קליני בכיר הרשום בפנקס הפסיכולוגים, [REDACTED]

החלטה בעניין אמצעי משמעת לפי פרק ה' לחוק הפסיכולוגים התשל"ז 1977

1. הקובלנה

- א. התובע (להלן "הקובל") הגיש ביום 5.6.13 קובלנה כנגד הנאשם (להלן "הנקבל").
- ב. הנקבל הינו פסיכולוג קליני בכיר הרשום בפנקס הפסיכולוגים.
- ג. מחודש אוקטובר 2010 טיפל הנקבל בקטין, לבקשת אמו אשר במשמורתה מצוי הקטין (בעקבות הוראה של בית משפט לענייני משפחה [REDACTED]). במסגרת הטיפול נפגש הנקבל עם הקטין ועם אמו אולם לא התקיים כל קשר בין הנקבל לאבי הקטין או עם אחיו המצויים במשמורת האב.
- ד. במהלך אותה שנה נתן הנקבל חוות דעת פסיכולוגית בנוגע לקטין, ליחסיו עם הוריו ואחיו ולתפקודו ההורי של האב, זאת לצורך שימוש בהליך שיפוטי הנוגע לקטין. בחוות דעתו התבטא בחריפות כנגד אביו ואחיו של הקטין וזאת מבלי שנפגש עמם.
- ה. בעקבות חוות דעתו אשר הוגשה על ידי אביו של הקטין לבית המשפט, הגיש האב תלונה כנגד הנקבל לועדת התלונות. ביום 8/11/11 ניתנה החלטת ועדת התלונות להמנע מהעברת העניין לועדת משמעת. הועדה הצביעה על הבעייתיות בהתנהגותו של הנקבל והזהירה אותו שאם תובא בפני הועדה תלונה מבוססת נוספת בקשר להתנהגות דומה, תבחן הועדה מחדש החלטתה בעניין תלונה זו ותשקול הגשת קובלנה משמעתית בגינה.
- ו. ביום 21.11.11 ערך הנקבל חוות דעת נוספת לצורך ההליכים המשפטיים בעניינו של הקטין. גם כאן התייחס בהמלצתו לתפקודו ההורי של אביו של הקטין.
- ז. בשתי חוות הדעת שנתן הנקבל, לא ציין כי אלה נערכו ללא פגישה או הכרות בינו לבין האב וכי קביעותיו אודות תפקודו ההורי של האב ויחסיו עם בנו מבוססות על התרשמותו של הנקבל מפגישותיו עם הקטין ומידע שהתקבל מהאם שהיא צד לסכסוך.
- ח. בעקבות חוות הדעת השניה הגיש האב תלונה נוספת לועדת התלונות.
- ט. ביום 13.3.12 הוזמן הנקבל להופיע בפני ועדת התלונות. לאור התרשמותה כי הנקבל מסרב לקבל את עמדת הועדה בדבר הבעייתיות בהתבטאויותיו, החליטה ביום 8.8.12 להעביר את הטיפול בשני האירועים לועדת המשמעת.

- י. סעיף 7.2(ב) לקוד האתי של הסתדרות הפסיכולוגים הישראלית (להלן "הקוד האתי") קובע: "הפסיכולוגים יבטיחו שחוות הדעת הניתנות על ידם לא תהיינה מוטות".
- יא. סעיף 7.7(ה) לקוד האתי קובע: "חוות דעת פסיכולוגית המוגשת לבית המשפט תתבסס על בדיקת נשוא חוות הדעת על ידי הפסיכולוג העורך אותה. בנסיבות מתאימות ולפי בקשה מיוחדת של בית משפט או בית דין, אפשר לערוך חוות דעת ללא בדיקה ישירה של הנבדק אלא על בסיס ניתוח נתונים שנאספו בידי אחרים. יש להבהיר היטב בגוף חוות דעת כזו כי היא נערכה ללא בדיקה ישירה של האדם אליו היא מתייחסת, ע"י עורך חוות הדעת, יש להסביר את הנסיבות שגרמו לכך ואת המגבלות המקצועיות החלות על חוות דעת הנערכת בתנאים מגבילים שכאלה".
- יב. כתב הקובלנה מיחס לנקבל התנהגות שאינה הולמת פסיכולוג, כאמור בסעיף 33 (1) לחוק הפסיכולוגים התשל"ז-1977, (להלן "החוק"), כמפורט להלן: ערך חוות דעת הנוגעות לתפקודו ההורי של האב לצורך הגשה לבית משפט מבלי שנפגש עמו וללא כל נימוק להמנעות זו. התבסס בחוות דעתו על מידע שניתן לו על ידי צד לסכסוך באופן המעלה חשש להטיית חוות הדעת. לא הבהיר בחוות הדעת כי אלו נערכו ללא בדיקה ישירה של האב ולא הסביר את המגבלות הנובעות מכך.

2. הועדה

שר הבריאות מינה את הח"מ כועדת משמעת, לפי הוראות סעיף 35 לחוק (להלן "הועדה").

3. הדיון בפני הועדה והחלטת ביניים

- א. בתאריך 8.9.14 התכנסה הועדה לדון בכתב הקובלנה שהוגש כנגד הנקבל. בפני הועדה הופיע הנקבל, שבחר לטעון לעצמו והקובל, עו"ד ברג.
- ב. בפתח הדיון, ובטרם נמסרה תגובתו של הנקבל לכתב הקובלנה, ביקש הנקבל להביא בפני הועדה את הרקע למעשים המיוחסים לו בכתב הקובלנה. לדבריו, בשתי פניותיו לבית המשפט לא כתב חוות דעת אלא מכתב. הנקבל הצהיר כי ההבדל בין חוות דעת לבין מכתב ידוע לו היטב מכוח נסיונו רב השנים כפסיכולוג בכיר המתמחה בטיפול בילדים, נוער ומשפחות ומלווה הליכי משמורת המתנהלים בבית משפט לענייני משפחה. לדבריו, שיובאו בהמשך החלטתנו, פעל מתוך תחושת דחיפות ובהילות, למען טובת הקטין שסבל מניכור הורי ומשפחתי ומסחבת בטיפול הרשויות השונות בעניינו. הנקבל הודה בפנינו כי שתי פניותיו לבית המשפט כללו מסקנות והמלצות שיש בהן לאפיין חוות דעת אף שנעדרה מהן הכותרת. לדבריו לא ערך חוות דעת משום שלא בדק את אבי הקטין או אחיו ואף לא ניסה לזמנם לצורך עריכת פניותיו לבית המשפט. הנקבל טען להגנתו כי לא הסתמך על דברי אם הקטין בלבד אלא עיין בתיק בית המשפט טרם פניותיו והסתמך על ממצאים ומסקנות שנאספו על ידי מומחים שהתמנו בתיק, אף שענין זה לא צוין בשתי הפניות.
- ד. לאחר שהוקראו לנקבל סעיפי הקובלנה, הודה בכל העובדות המפורטות בה, בהסתייגות אחת – הפניות לבית המשפט לא היו חוות דעת אלא מכתבים.
- ה. מדברי הנקבל עלה כי היה מודע לתוצאות פניותיו לבית המשפט וכי פעל כך משום שהאמין שזוהי הדרך הנכונה לפעול: "ישנו מאמר נפלא של חז"ל, שיפה עבירה בשעתה ממצווה שלא בשעתה, כשאני הרגשתי שאני צריך להיות פורץ דרך פה, מכיוון שרוב האנשים סביבי היו כבר, די מספיק עם המשפחה הזאת ועם התיק הזה, אז אני נקטתי במילים שאני מלכתחילה הבינתי איזה פורענויות יכולות לצוץ מזה אבל חשבתי שהן משרתות את מה שנחוק באותו רגע, להבטיח שהאמא תסע לשבועיים של החלמה... זה קשה להיות דון קישוט מול מהלכים כאלה. זה בעצם

הדבר היחידי שאני רוצה להגיד להגנתי, שפה נחוצה לא אנטי אתיקה אלא אתיקה אחרת, שצריך להגן על ילדים ועל המנוכרים... מול מערכת שעייפה כבר מלדון בצדק שלהם..." (עמ' 21 לפרוטוקול).

1. לשאלת הועדה: - אתה עשית את זה בידיעה שאתה הולך להסתבך משום שלא פעלת לפי הכללים, כללי האתיקה, או הכללים הנהוגים בבית המשפט משום שחשבת שיש צידוק, בעת הזאת, להסתכן בעניין הזה? השיב הנקבל בחיוב והוסיף "פסיכולוג, ואני טוען שפסיכולוג של ילדים ומשפחה אינו יכול לנהוג אלא כך כשהנסיבות הן כאלה כמו שהיו במקרה הזה" (עמ' 22-23 לפרוטוקול).
2. לאור הודאתו, נמצא הנקבל אשם בעובדות כתב הקובלנה ובעבירות המיוחסות לו, העולות כדי התנהגות שאינה הולמת פסיכולוג כאמור בסעיף 33(1) לחוק:-
(1) ערך חוות דעת (או מכתב כהגדרתו) הנוגעת בין היתר לתפקודו ההורי של האב, לצורך הגשתה לבית משפט, מבלי שנפגש עמו וללא כל נימוק לכך שנמנע מלהפגש עמו.
(2) התבסס בחוות הדעת על מידע שניתן לו על ידי אם הקטין, דהיינו על ידי צד לסכסוך, באופן שמעלה חשש להטיית חוות הדעת.
(3) לא הבהיר בפניותיו לבית המשפט כי אלו נערכו ללא בדיקה ישירה של האב, ומבלי שהסביר את המגבלות הנובעות מכך.
ח. עו"ד ברג הגיש לוועדה את המסמכים הבאים:-
ת/1- מכתב התלונה הראשון של אבי הקטין.
ת/2- פנייתו הראשונה של הנקבל לבית המשפט.
ת/3- מכתבו של הקטין לבית המשפט (הוגש על ידי האב לבית המשפט).
ת/4- החלטת ועדת התלונות מיום 8.11.11
ת/5- מכתב התלונה השני של אבי הקטין.
ת/6- פנייתו השנייה של הנקבל לבית המשפט.
ת/7- החלטת ועדת התלונות מיום 8.8.12

4. עמדות הצדדים לעניין אמצעי המשמעת

טענות הקובל

- א. בטיעוניו לעונש עמד עו"ד ברג על מהותן של פניות הנקבל לבית המשפט והיותן חוות דעת ולא מכתבים וזאת בשל הבעת העמדה המקצועית המופיעה בהן, להבדיל מדיווח על הטיפול בילד. לדבריו, הבעת עמדה מקצועית על תפקודו ההורי של האב, על ידי הנקבל, כפסיכולוג בכיר, במסמך המופנה לבית המשפט, מצביעה על היות המסמך חוות דעת על פי מהותו, גם אם מהמסמך נעדרים אותם סממנים חיצוניים וצורניים המאפיינים חוות דעת. המבחנים לקביעת אופיו של המסמך הינם מהותיים ולא צורניים.
- ב. ניסוח הפנייה תוך השמטת מקורות הידע והבסיס למסקנות ולהמלצות הכלולות בה, חוטא למיומנות ולזהירות הנדרשת בתחום הרגיש עד מאוד של משמורת קטינים, בו נדרשת זהירות יתר.
- ג. בקביעות המקצועיות כביכול הנערכות על ידי פסיכולוג בכיר, שלא בהתאם לעקרונות המקצוע, יש כדי להטעות. במקום שבו נקבעו עמדות או המלצות שאינן מבוססות על תרשומות אישיות ומקצועיות מהאב, אלא על מידע שהתקבל מצד לסכסוך או לוקט מחוות דעת שהוגשו לתיק בית המשפט בלי להפנות למקורות המידע או לצטט דברים בשם אומרם, יש חשש להשפעה בלתי הוגנת על ההליך המשפטי.
- ד. ועדת התלונות נתנה לנקבל הזדמנות להפנים את הבעייתיות שבהתנהגותו, בכך שהסתפקה באזהרה שאם תובא בפני הועדה תלונה מבוססת נוספת בקשר לחריגות דומות, תבחן הועדה החלטתה ותשקול הגשת קובלנה בפני ועדת המשמעת. משחזר על מעשיו ופנה שוב לבית המשפט, באותו תיק, וחזר וכתב דברים לא ראויים על אבי הקטין, מבלי לפגוש אותו או לשוחח עמו ומבלי לכתוב שהדברים שהוא כותב מסתמכים על

- מידע שהתקבל ממקורות אחרים, העבירה ועדת התלונות המלצתה להגשת קובלנה זו בשני הארועים.
- ה. הקובל דחה טענותיו של הנקבל בדבר "צידוק" מעשיו בשל הצורך ל"הושיע" את הקטין. לדבריו, אין זה תפקידו של הנקבל להושיע את הקטין במקום שעניינו מתנהל בבית המשפט המופקד על טובת הקטין והגנתו כשהוא מלווה בגורמים מקצועיים המעורבים בהליך ואמונים כולם על שמירת טובתו ושלומו הגופני והנפשי.
- ו. מצופה מהנקבל, כפסיכולוג בכיר לפעול באופן אובייקטיבי ולהיות מודע לחשש להזדהות יתר עם הקטין ואמו ולהטיית המלצותיו לטובתם. בנסיובו להגן על הילד, כטענתו, חרג הנקבל מהאובייקטיביות והמודעות הנדרשת מהפסיכולוג.
- ז. התנהגותו הבלתי הולמת של הנקבל אינה מצדיקה את הפרת כללי האתיקה ועל ועדת המשמעת להבהיר בהחלטתה את המותר והאסור בהתנהגותו כדי לשמור על רמתו וכבודו של מקצוע הפסיכולוגיה.
- ח. הקובל ביקש להתלות את רשיונו של הנקבל לחודש ימים, לדבריו זהו עונש מידתי שיש בו כדי להעביר את המסר הנכון לעוסקים במקצוע הפסיכולוגיה ולנקבל עצמו.

טענות הנקבל

דבריו של הנקבל, שאינו מיוצג, נסיונו המקצועי והרקע לארועים המתוארים בכתב הקובלנה, הובאו בפנינו במילים נרגשות, בפתח הדיון, ועוד טרם נתבררה עמדתו לגבי כתב הקובלנה. הנקבל עמד בתוקף על השמעת דבריו, בטרם יחל הדיון כסדרו. לאחר שהודה בעובדות כתב הקובלנה, למעט העובדה שפנייתו לבית המשפט הינה מכתב ולא חוות דעת, ולאחר טיעוני הקובל לעונש, הפנה הנקבל לכלל טיעוניו בפני הועדה והוסיף עליהם. דבריו יובאו להלן כסיכום, בהתאם לתוכנם ובמידת האפשר על פי סדר השמעתם.

הנקבל תיאר בפנינו בהרחבה את הרקע העובדתי לפניותיו.

כדי שלא לפגוע בפרטיותם של צדדים שלישיים, יובאו להלן עיקרי הדברים בלבד, תוך השמטת פרטים מזוהים וככל שהם נדרשים להבהרת עמדת הנקבל ופעולותיו.

- א. הנקבל הינו מראשוני הפסיכולוגים בארץ, [REDACTED], במשך שנים רבות כתב חוות דעת לבתי המשפט המחוזיים ולבית המשפט העליון, בנושאי משמורת ילדים וטובת הילד, עוד לפני הקמת בית המשפט לענייני משפחה.
- ב. [REDACTED] בה ישבו שופטים, פסיכיאטרים, פסיכולוגים ועובדים סוציאליים בכירים במטרה לגבש את "טובת הילד" ויצוגה בבית המשפט.
- ג. [REDACTED], ניהל והדריך עשרות עובדים וטיפל בילדים הורים ומשפחות.
- ד. הנקבל הבהיר בפנינו כי הוא יודע ומכיר היטב טיבה של חוות דעת המוגשת לבית המשפט וכללי הפרוצדורה החלים עליה ומודע היטב לכללי האתיקה.
- ה. לטענת הנקבל, עליה עמד שוב ושוב בפנינו, פניותיו לבית המשפט אינן חוות דעת אלא מכתבים והרקע להגשתם נעוץ בצורך המיידי והדחוף שחש לצאת להגנת הקטין.
- ו. לטענת הנקבל, הקטין סבל מניכור הורי ומניכור משפחתי שהתלווה לסכסוך גירושין קשה בין הוריו. התוצאה היתה "פיצול" המשפחה לשני מחנות, כשהקטין מצוי בצד המנודה והמנוכר עם אמו. הקטין היה חשוף באופן קבוע לפער קיצוני של נאמנויות לכל אחד מהוריו, ולראיה הפנה אותנו למסמך ת/3 שנכתב על ידי הקטין (עמ' 29 לפרוטוקול).
- ז. הנקבל חשש שהאינדוקטרינציה של האיבה להורה המנודה והמנוכר יכולה לזלוג מעבר למשפחה, אל עבר המומחים שמונו בתיק, עובדים סוציאליים, פסיכולוגים ופסיכיאטרים ואפילו שופטים. להדגמת דבריו הפנה לכך שעובדת סוציאלית שמונתה לטפל במערכת המשפחתית הגישה דו"ח למעלה משנה לאחר המינוי, דבר המדגים את טענתו כי שירותי הרווחה, לאור העומס המוטל עליהם והתמשכות המאבקים בתיק הותשו מהסכסוך המשפחתי רב השנים.

- ח. פנייתו הראשונה לבית המשפט (2/ת), היתה לדבריו עקב דיון דחוף שנקבע לבקשת האם לצאת עם הקטין לביקור משפחתי בחו"ל לתקופה של שבועיים ונוכח התנגדות האב ליציאתה מן הארץ. לדבריו היתה זקוקה מאוד לחופשה משפחתית זו בשל תשישות הנפשית מהמאבק המשפטי.
- ט. פנייתו השנייה לבית המשפט (6/ת), היתה לדבריו בעקבות פניה של העובדות הסוציאליות המטפלות במשפחה לשחררן מחובת הפיקוח על הסדרי הראיה של הקטין עם אביו ולמצוא סידור חילופי, שהטיפול בהסדרתו נמשך למעלה משנה.
- י. הנקבל העיד להגנתו כי הפניות היו לבית המשפט בלבד, שהתיק התנהל בפניו במשך שנים, ומצוי היטב בכל רזי הסכסוך, פניותיו לא היו פומביות "אני פניתי לתיק ולא לטלויזיה".
- יא. לדבריו הסתמך על חוות דעת ומסמכים מתיק בית המשפט, אף שלא ציין זאת בפנייתו ולא הפנה למקורות המידע. ומשנשאל מדוע לא עשה כן- השיב: "להסרת כל מכשול בעדה" וכן: "להכנת חוות דעת צריך לבדוק את כל הנפשות המוזכרות בחוות הדעת" (עמ' 7,10,11 לפרוטוקול).
- יב. לגבי הסיבה למעשיו הבהיר: "אני הדרכת את תלמידי ואת מודרכי על ידי העקרון, אתה תמיד צריך לחשוב על הפסוק 'ואוותר אנוכי לבדי'. תתאר לך שאתה נשאת האיש היחידי בעולם שדואג לילד הזה, אין לו הורים, אין לו מחנכת, אין לו עובדים בסוציאליים, רק אתה, תנהג להגנתו כאילו אתה היחידי שנותרת פה" ... אני חושב שעת לעשות לילד "הפרו תורתך", כשמתגייסים להגן על ילד במצב כזה, ומול רשויות מותשות, זה מה שקורה בדרך כלל" (עמ' 21,14 לפרוטוקול), וכן ראה דבריו בסעיף 3.ה. לעיל.
- יג. בכנותו, הוסיף הנקבל כי התכוון להשפיע על השופטת: "אני מאוד מקווה שהנסיון המקצועי שלי, ואני צריך להגיד בצניעות גם שמי בתחום הזה, ואני כתבתי על נייר רשמי שלי, ואני מאוד מקווה שהם עשו רושם מסוים על השופטת שקראה אותם כאילו היו חוות דעת" ... "אני שמח לשמוע בדברים של עו"ד ברג, שכך או כך, אם זה נקרא מכתב ואם זו חוות דעת זה משפיע על השופטת, אז שמחתי לשמוע את זה כי אני באמת התכוונתי להשפיע על השופטת" ... (עמ' 7, 34 לפרוטוקול). בהמשך דבריו הנקבל סייג דבריו אלה באומרו כי השופטת מכירה היטב את התיק והרשות בידה להתעלם מפניותיו.
- יד. הנקבל השאיר לשיקול דעת הועדה את תקופת ההתליה ואת שאלת פרסום שמו ופרסום ההחלטה בעניינו.
- טו. לאחר סיום הדיון פנה הנקבל במכתב ליו"ר הועדה, לגבי דברים אותם ביקש להוסיף לנאמר בדיון. עותק ממכתבו הועבר לחברות הועדה ולקובל. ככלל, היינו נדרשות למכתבו זה אלמלא עיקר תוכנו כלל אמירות לא ראויות כלפי אבי הקטין, שיש בהן כביכול כדי להצדיק את מעשיו, התנהגויותיו ופעולותיו של הנקבל להגנת הקטין. בחרנו להתעלם מפנייתו זו. המתלונן לא העיד בפנינו ואין בידינו הכלים או המידע לקביעות עובדתיות כלשהן לגבי התנהגות המתלונן או תפקודו ההורי. זה אינו תפקידה של הועדה, אלא של ערכאה מוסמכת אחרת שעניין זה נדון בפניה.

5. דיון והחלטה בדבר אמצעי משמעת

- א. הנקבל הינו מותיקי הפסיכולוגים במדינה, שימש מדריך ומורה דרך לדורות רבים של פסיכולוגים, סלל דרך וסייע בקביעת יסודות המקצוע, טיפול בילדים, נוער ומשפחות ושימש מומחה מטעם בית המשפט בעשרות ומאות תיקי משמורת.
- ב. בקיאותו וידענותו של הנקבל, כמו גם תרומתו המקצועית, הינם חרב פיפיות. מחד, לא ניתן שלא להתחשב בעשייתו רבת השנים למען קטינים ולמען מקצוע הפסיכולוגיה ומאידך, קיים חשש שהרשה לעצמו להפר ברגל גסה את כללי האתיקה, דווקא בשל המוניטין שרכש לעצמו.
- ג. עוד מצאנו כי העובדה שהנקבל פנה לעניני המקצועיות של בית המשפט בלבד, שהכיר היטב את הסכסוך בין בני הזוג, שהיו מיוצגים בהליך באופן שניתן להניח שזכויותיהם נשמרו. עובדה זו מטה את הכף לצד הזכות. זאת ועוד, הפניה לא נעשתה למען בצע כסף אלא מתוך שכנוע

פנימי עמוק שזהו צורך השעה למען טובת הקטין, והיה מוכן ליטול על עצמו אחריות לתוצאות מעשיו.

ד. בצד שיקולים אלה לא נוכל להתעלם מהחומרה שבמעשים. הנקבל פנה בדרך לא מקובלת, ומבלי שהוזמנה חוות דעתו על ידי בית המשפט, באופן המעלה חשש להטעיית בית המשפט, תוך התערבות בוטה בהליכי המשפט. הנקבל לא ציין בפניותיו שהסתמך על מסמכים וחוות דעת מתיק בית המשפט, לא ציין שלא נפגש עם האב ולא ציין שהמידע ששימש אותו בפניותיו התקבל מהאם שהיא צד לסכסוך, באופן הנחזה להיות מידע שהתקבל מהקטין במהלך הטיפול בו.

ה. אולם, החומרה העיקרית במעשי הנקבל מצויה לטעמנו בהתבטאויותיו כלפי אבי הקטין, עמו לא נפגש ויחס לו במילים קשות סרבנות, נוכלות, פיתוי והסתה (2/ת). בכך לדעתנו התערב ברגל גסה בהליכי המשפט ויצר חשש להטיה והטעייה בהליך משפטי מתנהל. התבטאויות נוספות כלפי האב קיימות גם בפניה 6/ת.

ו. כאמור לעיל, חלק הנקבל על קביעת הקובל בכתב הקובלנה לפיה מדובר בחוות דעת. לאורך כל טיעוניו טען הנקבל כי מדובר בכתב וכי נהירים לו כללי כתיבת חוות דעת. ספק בעינינו אם נדרשים אנו להכרעה בשאלה זו וזאת לאור תשובותיו של הנקבל לשאלות הועדה בהן אישר כי הפניות כללו מסקנות והמלצות לפעולה לבית המשפט המאפיינות חוות דעת והן עלולות להתקבל כחוות דעת (עמ' 11, 12), כי הזדהה עם סבלה של האם וסבלו של הקטין באופן חד צדדי, כי לא ערך חוות דעת כדי להמנע מפגישות עם הנפשות המעורבות (עמ' 10), וכי התכוון להשפיע על בית המשפט בהחלטתו. בחנו את שתי הפניות ועמדתנו היא כי בין אם עסקין בכתב ובין אם בפניות חוות דעת, הנקבל הפר ברגל גסה שורה של כללים המחייבים פסיכולוג. מפניותיו של הנקבל נעדרת האובייקטיביות הנדרשת מפסיכולוג לפי סעיף 7.2(ב) לקוד האתי, נעדרים העקרונות המנחים המופיעים בקוד האתיקה המקצועית של הפסיכולוגים בישראל – 2004, כגון מקצועיות, יושרה, אחריות חברתית ושיתוף פעולה מקצועי עם גורמי טיפול אחרים.

ז. מטעמי זהירות יאמר כי מקובלים עלינו דברי הקובל, עו"ד ברג, לפיהם יש לבחון את השאלה אם מדובר בחוות דעת או בכתב, עפ"י מהותו של המסמך ותוכנו, גם מקום שהמסמך נעדר סממנים פורמליים הנדרשים עפ"י פקודת הראיות. בשתי פניותיו של הנקבל לבית המשפט נכללו מסקנות והמלצות שהן בגדר "עדות סברה" הניתנות להגשה לבית המשפט במסגרת חוות דעת של מומחה בלבד, כהגדרתה בפקודת הראיות. בשתי הפניות נכללו קביעות עובדתיות כביכול לגבי אבי הקטין באופן הנחזה להיות מסקנותיו של איש מקצוע בעקבות פגישות עם האב. בשתי הפניות הסתמך על חוות דעת מקצועיות שנערכו על ידי גורמי הטיפול במשפחה מבלי שציטט מתוכן או הפנה למקור הסתמכותו. גם העובדה שהנקבל הודה כי התכוון להשפיע על השופט, בין תוך שימוש בשמו הטוב ובמוניטין שצבר ובין באופן המעומעם בו ניסח את פניותיו, כל אלה מובילים למסקנה כי עסקין בחוות דעת של מומחה אף שנעדרים ממנה הסממנים פרוצדורליים וחיצוניים הנדרשים על פי דין, ומשכך, הפר הנקבל את סעיף 7.7(ה) לקוד האתי של הסתדרות הפסיכולוגים בישראל.

ח. התרשמנו כי הנקבל פעל מלכתחילה לעמעום מהות פניותיו, מתוך כוונה להשיג את מירב ההשפעה על בית המשפט ומתוך כוונה לעקוף את המוסכמות המוצבות בדרכו של פסיכולוג העורך חוות דעת לבית המשפט.

ט. נאמנים עלינו דברי הנקבל לפיהם פעל מתוך שכנוע פנימי עמוק שהתערבותו נחוצה, דחופה ומיידית וכי פעל מתוך מודעות מלאה לתוצאות הנלוות למעשיו. מודעות זו למעשיו לפני הפניה הראשונה, היתה, כך להודאתו, תוך נטילת הסיכון שיצטרך לשאת בתוצאות מעשיו.

י. לאחר הפניה הראשונה, ועם הגשת התלונה ע"י אבי הקטין, הוזמן הנקבל לדיון בפני ועדת התלונות, שאף כי התרשמה שהנקבל חרג מנורמות מקצועיות מקובלות, החליטה שלא להעביר את הנושא לטיפול ועדת המשמעת אלא להסתפק באזהרה. פנייתו השניה של הנקבל לבית המשפט באה כשבועיים בלבד לאחר אזהרת הועדה, וביודעו היטב את התוצאות הצפויות מפניה זו. להגנתו העיד כי סבר ש"עייפות" הגורמים המטפלים הותירה אותו לבדו במלחמתו על טובת הקטין והגנתו.

יא. התנהגותו של הנקבל גבלה ביוהרה, גבהות לב, התנשאות וזלזול בכל גורמי הטיפול המעורבים בתיק ובבית המשפט הדן בתיק. הנקבל יכול היה לפעול בדרך של הגשת דיווח לבית

המשפט על טיפולו בקטין, בסקירת מפגשיו עמו ואבחון המצוקות העולות משיחותיו. אין לנו ספק שדו"ח כזה, אילו הוגש כדיון, היה מקבל את מלוא תשומת ליבו של בית המשפט. במקום זאת בחר הנקבל בדרך עקלקלה, של השמצת אבי הקטין, עמו לא נפגש, תוך גיבוש עמדה מראש לגבי תפקודו ההורי והזדהות עם האם כצד לסכסוך, בדרך פעולה שאינה מכבדת את מקצוע הפסיכולוגיה, האובייקטיביות והאזהרה העצמית הנדרשת מפסיכולוג.

יב. מעשיו של הנקבל חמורים בעינינו עד מאוד. לנגד עינינו עומדת החלטת ועדת התלונות (לאחר הפניה הראשונה - ת/4) מיום 8.11.11: **"הועדה רואה בדאגה את העובדה שבהתייחסות הנילון לתלונה ניכר שהוא לא ער לבעייתיות שבהתנהגותו, דבר שעלול להוביל להישנות המקרה והגשת קובלנה משמעתית כנגד הנילון"**. הנקבל חזר ושנה בפנינו כי פעל מתוך תחושת שליחות: **"אני רק רוצה להגיד שאף על פי שאני עלול להחשב לפסיכולוג מועד לעבירה... אז אני חושב שזאת חובה לנהוג כך בעת הזאת, בדיוק כמו שתפקידו של החובש שרואה פרץ דם לפשוט את החולצה הלא סטרילית שלו ולעשות חוסם עורקים. לשאלת הועדה:- "מה שאתה אומר זה שאם היה מגיע מצב כזה בפניך היום... היית נוהג אותו דבר"? השיב:- "אני חושב שכן"**.

בעקבות דבריו אלה של הנקבל, ביקש הקובל לציין כי דברים אלה מעידים שהנקבל לא הפנים את הלקח הראוי מהאירועים והם מצדיקים החמרת עמדתו לעונש. לאחר דברי הקובל ציין הנקבל:- **"לנוכח כל התלואות שצצו לי בעקבות המשפט הזה אני רוצה להרגיע אותך, שכן למדתי לקח אבל אני חושב על רוח הדברים... המהות של הדברים לא השתנתה אצלי, המהות היא שיש להגן על מי שזקוק להגנה..."**

יג. הועדה רואה בחומרה את הישנות מעשיו של הנקבל ואת הצהרותיו בפניה כי לא שינה השקפתו. שוכנענו כי נותר איתן בעמדותיו והוא נהג באותה דרך במכתבו ליו"ר הועדה שהכיל אמירות לא ראויות על המתלונן. חרף הצהרתו, תחושתנו לגבי החשש כי יחזור על מעשיו לא נעלמה כליל, והתוצאה היא שיש לנקוט באמצעי ענישה של התליית רשיונו כך שירתיע את הנקבל באופן אישי ויבהיר לציבור הפסיכולוגים שהתנהגות זו פסולה וחמורה. אם בחרנו שלא למצות את הדין עם הנקבל אשר הפגין זלזול במערכת המשפט ובגורמי הטיפול המופקדים על טובת הקטין וזלזול בועדת התלונות ובאזהרה שניתנו לו, הרי זה אך ורק משום גילו ועשייתו רבת השנים למען קטינים נוער ומשפחות, ותרומתו, שאינה שנויה במחלוקת למקצוע הפסיכולוגיה. אנו מקוים שהלקח הופק והנקבל ישכיל להבין את תוצאות מעשיו, שאם חלילה יחזור עליהם, ספק אם עשייתו המבורכת ורבת השנים תעמוד לזכותו שוב.

יד. **אשר על כן אנו מטילים על הנקבל עונש של התליית רשיונו לתקופה של חודשיים שתחל ביום 1.6.15, אם לא יוגש ערעור על החלטתנו זו.**

6. פרסום ההחלטה

- א. ביום 4.12.14 תוקן סעיף 46 לחוק (חוק הפסיכולוגים (תיקון מס' 7) התשע"ה 2014 ס"ח 3479): **"(א) (1) מצאה ועדת המשמעת כי פסיכולוג עבר עבירת משמעת והחלטתה הפכה סופית, יעמיד המנהל את דבר החלטת ועדת המשמעת בציון שם הפסיכולוג, ותוך עילום שם המטופל הנוגע בדבר או המתלונן, והשמטת פרטים שיש בהם כדי לזהותו, לעיון הציבור באתר האינטרנט של משרד הבריאות ובכל דרך נוספת שיורה ויאפשר למעוניינים בכך לקבל העתק ממנה, והכל אלא אם כן הורתה וועדת המשמעת אחרת, מטעמים מיוחדים שירשמו על ידה.**
- ב. סעיף 46(א) בנוסחו הקודם העניק לוועדת המשמעת שיקול דעת רחב לענין פרסום החלטותיה והפרטים שיכללו בפרסום לאחר ששמעה את התובע ואת הפסיכולוג. בדברי ההסבר להצעת החוק נאמר כי מטרת התיקון הינה להגביר את השקיפות ולהביא לידיעת הציבור את המקרים המובאים לשפיטה משמעתית ואת ההכרעה בהם (ה"ח 575 מיום 5.11.14).
- ג. אמור מעתה, הכלל הוא כי החלטות הועדה בציון שם הפסיכולוג יפורסמו, אלא אם כן הורתה הועדה אחרת מטעמים מיוחדים שירשמו על ידה.
- ד. טיעוני הצדדים נשמעו בפנינו טרם תוקן החוק והצדדים טענו בפנינו בהסתמך על המצב שהיה קיים ערב התיקון. הנקבל לא היה מיוצג בהליך שבפנינו, בחר שלא לטעון לענין הפרסום והשאיר לשיקול דעת הועדה את ההחלטה בענין פרסום שמו וההחלטה בעניינו.

ה. חזקה עלינו מצוות המחוקק להגביר את השקיפות ואת המידע בכל הנוגע להחלטות הועדה. אנו אף סבורים שלפרסום החלטות הועדה יש ערך מנחה ומרתיע, במיוחד בכל הנוגע לנושאים שנדונו בפנינו במסגרת קובלנה זו ומשום כך אנו מורות על פרסום ההחלטה.

ו. באשר לפרסום שמו של הנקבל – סברנו כי בנסיבות חריגות של מקרה זה אין מקום לפרסם את שמו וזאת מהטעמים המיוחדים הבאים: - בעת שנשמעו הטיעונים בפני הועדה, טרם נכנס לתוקף התיקון לחוק, והנקבל השאיר את שאלת פרסום שמו וההחלטה בענינו לשיקול דעת הועדה בהסתמך על המצב המשפטי הקיים. פרסום שמו של הנקבל בעת הזו, לאור גילו המתקדם עלול להוות "אות קלון" שאינו מידתי נוכח עשייתו ותרומתו רבת השנים לקטינים למשפחות ולעיצוב מקצוע הפסיכולוגיה ויסודותיו. סברנו כי הרתעה אישית תושג בהטלת עונש חמור של התליית רשיונו והרתעת הרבים תושג בפרסום ההחלטה ללא פרטים מזהים. בנסיבות אלה סברנו כי מתקיימים טעמים מיוחדים המצדיקים איסור פרסום שמו של הנקבל, ופרסום ההחלטה כלשונה.

סיכום

על פי סמכותנו לפי סעיף 43(4) לחוק, אנו מורות על התליית רישומו של הנקבל בפנקס לתקופה של שני חודשים.

בהתאם לאמור בסעיף 46(א) לחוק, כפי שתוקן לאחרונה, אנו מורות על פרסום החלטתנו זו, לעיון הציבור, באתר האינטרנט של משרד הבריאות ובכתב העת "פסיכו אקטואליה". ההחלטה תפורסם בעילום שם הנקבל וכל פרט מזהה שלו (כמופיע בכותרת החלטה זו) ועילום שם המתלונן או מי מבני משפחתו וכל פרט מזהה לגביהם (שאינם מופיעים בהחלטתנו).

הפרסום מיום התליית רשיונו של הנקבל דהיינו מיום 1.6.15, אם לא יוגש ערעור על החלטתנו זו.

גב' חנה בן ציון
פסיכולוגית חינוכית
חברת ועדה

גב' אילה בן פזי
פסיכולוגית קלינית וחינוכית
חברת ועדה

זמירה גולדנר, עו"ד
יו"ר הועדה